

عنوان مقاله:

عوامل موثر در مکان‌گزینی و شکل‌گیری روستاهای تاریخی-مذهبی (مطالعه موردی: روستاهای کزج و کلور خلخال، استان اردبیل)

محل انتشار:

فصلنامه مسکن و محیط روستا، دوره 36، شماره 160 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

حسن فریدون زاده - Faculty Member of Architecture, Ardabil Razi Faculty, Technical and Vocational University (TVU), Iran

مهسا تقی زاده هیر - Master student in Architecture, University of Mohaghegh Ardabili (UMA), Iran

خلاصه مقاله:

هدف از این پژوهش معرفی عوامل کلی تاثیر گذار در مکان‌گزینی و استقرار اولیه روستاها است. مکان‌گزینی اولیه یک روستا نقش مهم و اساسی در سکونت اهالی آن روستا دارد. اگر مکان‌گزینی به صورت اصولی صورت گیرد، شکل‌گیری روستا روندی صعودی داشته، بنابراین ساکنین از هر لحاظ دارای آسایش خواهند بود. در شکل‌گیری هسته اولیه یک روستا عوامل متعددی دخیل هستند. این عوامل باید به حدی تاثیر گذار باشند که انگیزه ایجاد سکونتگاه‌های جدید و توسعه و گسترش کالبد روستا را برای توسعه آن فراهم آورند. در راستای بررسی عوامل مکان‌گزینی با بررسی نمونه‌های موردی دو روستای کزج و کلور در شهرستان خلخال، با برخورداری از بافتی تاریخی-مذهبی مورد مطالعه قرار گرفته است. بنابراین روستاهایی که در بافت خود اماکن مذهبی دارند و به واسطه آن شاخص‌تر گشته‌اند روستاهای با بافت مذهبی نامیده می‌شوند. حضور امام زاده در یک بافت روستایی، نقش بسزایی در شکل‌گیری سکونتگاه‌ها در اطراف آن خواهد داشت که ریشه در اعتقادات مذهبی آن مردم را نشان می‌دهد. لذا در این مقاله تلاش گردید به این سوالات پاسخ داده شود که عبارتند از: چه عواملی در مکان‌گزینی اولیه روستاهای با بافت تاریخی-مذهبی موثر بوده و وزن کدام عامل بیشتر است؟ نقش منظرین امامزاده‌ها در بافت روستاهای استان اردبیل چگونه است و در این راستا با بهره‌گیری از اطلاعات و منابع موجود در کتابخانه‌ها، مراجعه به روستاهای مورد بررسی، مصاحبه حضوری با اهالی، انجام کروکی‌های موثر و با استفاده از روش تحقیق تحلیلی-پیمایشی و شیوه قیاسی به ارائه عوامل تاثیر گذار در مکان‌گزینی و شکل‌گیری بافت این دو روستا می‌پردازد. نتایج حاصل از بررسی‌ها نشان می‌دهد که عواملی همچون وجود توپوگرافی (امنیت)، منابع آبی، وجود پتانسیل اقتصادی زمین به لحاظ خاک غنی و آب و هوای مناسب، نمادهای مذهبی (امام زاده)، تاثیر چشمگیری در مکان‌گزینی و شکل‌گیری هسته اولیه روستا دارند اما طبق یافته‌های تحقیق در روستاهای مورد مطالعه، عامل نمادهای مذهبی (امام زاده) با تدقیق بر سابقه حضور آن‌ها در این روستاها نسبت به دیگر عوامل بررسی شده از وزن بالایی برخوردار است که آن هم نشان از ریشه‌های اعتقادی و مذهبی ساکنین در این آبادی هاست. فاصله قرارگیری امام زاده‌ها در روستای کلور بافتی خطی را در خزش روستایی سبب شده است و تمرکز وجود امام زاده در مرکز روستای کزج بافتی متمرکز را برای این روستا شکل داده است.

کلمات کلیدی:

Location, Kajaz and Kalur villages, historical and religious context, development
مکان‌گزینی، روستاهای کزج و کلور، بافت تاریخی-مذهبی، هنجار.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1472824>

